

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्रमांक	नाव	पृष्ठ क्रमांक
	Certificate	i
	शिफारसपत्र	ii
	प्रतिज्ञापत्र	iii
	प्रमाणपत्र	iv
	ऋणनिर्देश	v
	कोष्टकांची यादी	xiv
	आलेखांची यादी	xv
	फलटण तालुक्यातील शाळा दर्शविणारा नकाशा	xvi
१	<u>प्रास्ताविक</u>	१-९
१.१	संशोधनाची पार्श्वभूमी	३
१.२	समस्या विधान	४
१.३	समस्या कथन	४
१.४	समस्या स्पष्टीकरण	४
१.५	संशोधनाचे महत्त्व व गरज	५
१.५.१	संशोधनाचे महत्त्व	५
१.५.२	संशोधनाची गरज	६
१.६	संशोधनाची उद्दिष्टे	७
१.७	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	७
१.७.१	संशोधनाची व्याप्ती	७
१.७.२	संशोधनाची मर्यादा	७
१.८	संशोधनाची ग्रहितके	८
१.९	प्रकरणीकरण / प्रकरणाचे नियोजन	८
२	<u>संदर्भ साहित्याचे समालोचन</u>	१०
२.१	प्रास्ताविक	१२
२.२	क्षमताधिष्ठित अभ्यासक्रम	१२
२.३	मूल्यमापन क्षमता	१३
२.३.१	यथार्थ मूल्यमापन	१४

प्रकरण क्रमांक	नाव	पृष्ठ क्रमांक
२.४	क्षमता चाचणी	१५
२.५	संबंधित ग्रंथांचा आढावा	१६
२.६	संदर्भ नियतकालिकांचा आढावा	१७
२.७	संदर्भ हस्तपुस्तिकांचा आढावा	१९
२.८	संबंधित संशोधनाचे समालोचन	२०
२.९	समारोप	२२
३	क्षमताधिष्ठित अभ्यासक्रम : शिक्षणाचे व मूल्यमापनाचे महत्त्व	
		२३-३७
३.१	प्रास्ताविक	२५
३.२	क्षमताधिष्ठित शिक्षण पध्दती विकास	२५
३.३	महाराष्ट्र राज्यातील किमान अध्ययन क्षमता कार्यक्रम	२७
३.४	क्षमताधिष्ठित अभ्यासक्रमांची मांडणी	२८
३.५	क्षमता विकासाबाबतची लक्ष्ये	३०
३.६	क्षमताधिष्ठित प्राथमिक शिक्षणाची भाषा, गणित, सा. विज्ञानाची उद्दिष्टे	३२
३.७	किमान अध्ययन क्षमता : मूल्यमापन आणि शिक्षक क्षमता	३५
३.८	क्षमताधिष्ठित मूल्यमापन : शाळा व शिक्षकांची जबाबदारी	३६
३.९	समारोप	३७
४	संशोधन कार्यपध्दती	
		३८-४७
४.१	प्रास्ताविक	४०
४.२	संशोधन पध्दती	४०
४.३	नमुना निवड	४२
४.४	संशोधन साधने	४३
४.५	शिक्षक प्रश्नावली	४४
४.६	मुख्याध्यापक प्रश्नावली	४४
४.७	तज्ज्ञांच्या मुलाखतीसाठी प्रश्नसूची	४५
४.८	प्राथमिक शाळांना भेटी व निरीक्षणे	४६
४.९	संशोधन कार्यपध्दती	४६
४.१०	समारोप	४७

प्रकरण क्रमांक	नाव	पृष्ठ क्रमांक
५	<u>माहितीचे पृथक्करण व अर्थनिर्वचन</u>	४८-१३५
५.१	प्रास्ताविक	५०
	विभाग " अ "	५०
५.२	शिक्षकाचे वैयक्तिक माहितीचे पृथक्करण व अर्थनिर्वचन	५०
५.३	क्षमताधिष्ठित शिक्षणाच्या मूल्यमापनाबाबतचे पृथक्करण व अर्थनिर्वचन	५३
	विभाग " ब "	१०३
५.४	मुख्याध्यापकाच्या वैयक्तिक माहितीचे पृथक्करण व अर्थनिर्वचन	१०३
५.५	क्षमताधिष्ठित शिक्षणाच्या मूल्यमापनाबाबतचे पृथक्करण व अर्थनिर्वचन	१०४
	विभाग " क "	१३३
५.६	अधिकार्याच्या वैयक्तिक माहितीचे अर्थनिर्वचन	१३३
५.७	क्षमताधिष्ठित शिक्षणाच्या मूल्यमापनाबाबत मुलाखतीतून मिळालेल्या माहितीचे अर्थनिर्वचन	१३३
५.८	प्राथमिक शाळांना दिलेल्या भेटी व निरीक्षणातून मिळालेल्या माहितीचे अर्थनिर्वचन	१३४
६	<u>निष्कर्ष व शिफारसी</u>	१३६-१४२
	विभाग " अ "	१३९
	<u>निष्कर्ष</u>	
६.१	प्रास्ताविक	१३९
६.२	शिक्षक, मुख्याध्यापक, शिक्षणाधिकारी आणि केंद्रप्रमुख यांच्या वैयक्तिक माहिती विषयी निष्कर्ष	१३९
६.३	क्षमताधिष्ठित शिक्षणाच्या मूल्यमापनाबाबतचे शिक्षक, मुख्याध्यापक, शिक्षणाधिकारी आणि केंद्रप्रमुख यांचे निष्कर्ष	१३९
६.४	प्राथमिक शाळांना दिलेल्या भेटी व निरीक्षणातून मिळालेले निष्कर्ष	१४२

प्रकरण क्रमांक	नाव	पृष्ठ क्रमांक
	विभाग “ ब ”	१४३
	शिफारसी	
६.५	शिक्षक, मुख्याध्यापक, शिक्षणाधिकारी आणि केंद्रप्रमुख यांच्या वैयक्तिक माहिती विषयी शिफारसी	१४३
६.६	शिक्षक, मुख्याध्यापक, शिक्षणाधिकारी यांचे क्षमताधिष्ठित शिक्षणाच्या मूल्यमापनाबाबत शिफारशी	१४३
६.७	शाळांच्या सुविधाबाबत शिफारशी	१४५
६.८	शिक्षकांच्या क्षमताधिष्ठित प्रशिक्षण विषयी शिफारशी	१४५
	विभाग “ क ”	१४५
	पुढील संशोधनासाठी विषय	
६.९	प्राथमिक शिक्षणात क्षमताधिष्ठित अभ्यासक्रमाचे स्वरूप	१४६
६.१०	क्षमताधिष्ठित अध्यापन व मूल्यमापनाचा तुलनात्मक अभ्यास	१४६
६.११	क्षमताधिष्ठित अध्यापन करताना वापरावयाच्या शैक्षणिक साधनाचा अभ्यास	१४६
६.१२	प्रचलित मूल्यमापन पध्दती व क्षमताधिष्ठित मूल्यमापन पध्दती याचा अभ्यास	१४६
६.१३	क्षमताधिष्ठित अभ्यासक्रम व शिक्षकांच्या प्रशिक्षणाचा तुलनात्मक अभ्यास	१४६
	संदर्भ ग्रंथ सूची	१४७
	परिशिष्टे	१४९
अ	शिक्षक मुलाखत प्रश्नावली	१५१
ब	शिक्षकांची यादी	१६१
क	मुख्याध्यापक मुलाखत प्रश्नावली	१६५
ड	मुख्याध्यापकांची यादी	१७३
इ	केंद्रप्रमुख, भागविस्तार अधिकारी, गट शिक्षणाधिकारी मुलाखतीसाठी प्रश्नसूची	१७५
ई	अधिकाऱ्याची यादी	१७७
फ	केंद्रप्रमुखाची यादी	१७८

कोष्टक सूची

अ. नं.	कोष्टक क्रमांक	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
१	३.०१	विषय -भाषा इयत्ता ३ री व ४ थी करिता क्षमतांची एकूण संख्या	२८
२	३.०२	विषय - गणित इयत्ता ३ री व ४ थी करिता क्षमतांची एकूण संख्या	२९
३	३.०३	विषय - सामान्यविज्ञान इयत्ता ३ री व ४ थी करिता क्षमतांची एकूण संख्या	२९
४	३.०४	क्षमता विकासा विषयांची लक्ष्ये	३०
५	३.०५	प्रभुत्व मापनासाठी प्रश्न पातळी	३१
६	४.०१	शिक्षक प्रश्नावली विश्लेषण	४४
७	४.०२	शिक्षक प्रश्नावली प्रश्नसंख्या विश्लेषण	४४
८	४.०३	मुख्याध्यापक प्रश्नावली विश्लेषण	४५
९	४.०४	मुख्याध्यापक प्रश्नावली प्रश्नसंख्या विश्लेषण	४५
१०	५.०१	शिक्षकांची शैक्षणिक व व्यावसायिक पात्रता	५३
११	५.०२	नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाबाबत शिक्षकांचे मत	५६
१२	५.०३	शिक्षकांचा एकूण विषयातील अध्यापन अनुभवाची सरासरी	५६
१३	५.०४	शिक्षक संख्या व किमान अध्ययन क्षमता कोर्स संबंधी माहिती	५७
१४	५.०५	क्षमता चाचणीच्या स्वरूपाविषयी माहिती	५७
१५	५.०६	संविधान तक्ता माहिती	५८
१६	५.०७	अभ्यासक्रमातील क्षमतेवर प्रश्नांची संख्या	५८
१७	५.०८	क्षमता चाचणी तयार करताना विचारात घ्यावयाच्या बाबी	५९
१८	५.०९	क्षमता चाचणी तयार करताना प्रश्न प्रकारांचे महत्त्व	५९
१९	५.१०	क्षमता चाचणीची रचना करताना विचारात घ्यावयाच्या बाबी	६०
२०	५.११	क्षमता चाचणीचा स्तर	६१

अ. नं.	कोष्टक क्रमांक	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
२१	५.१२	संपूर्ण चाचणीतील समस्या	६१
२२	५.१३	क्षमता चाचणीतील लेखी प्रश्न काढणे संबंधी समस्या	६३
२३	५.१४	क्षमता चाचणीतील तोंडी प्रश्न काढणे संबंधी समस्या	६४
२४	५.१५	क्षमता चाचणीतील प्रात्यक्षिक प्रश्न काढणे संबंधी समस्या	६४
२५	५.१६	क्षमता चाचणीतील शाळानिहाय लवचिकता असते. शिक्षकांचे मत	६५
२६	५.१७	सामान्य प्रश्नपत्रिकांमुळे निर्माण होणाऱ्या समस्या	६६
२७	५.१८	क्षमता चाचणीतील तोंडी प्रश्नांच्या मूल्यमापनातील अडचणी	६७
२८	५.१९	क्षमता चाचणीतील प्रात्यक्षिक प्रश्नांच्या मूल्यमापनातील अडचणी	७०
२९	५.२०	अध्ययन निष्पत्तीबाबत शिक्षकांचे मत	७०
३०	५.२१	क्षमताधिष्ठित अध्यापनासाठी अध्यापन पद्धतीची उपयुक्तता	७३
३१	५.२२	शालेय वातावरण विद्यार्थ्यांच्या विकासास पोषक आहे का ? याबाबत शिक्षकांचे मत	७३
३२	५.२३	क्षमता चाचणी तपासणीतील समस्या (लेखी प्रश्न)	७४
३३	५.२४	क्षमता चाचणी तपासणीतील समस्या (तोंडी प्रश्न)	७५
३४	५.२५	क्षमता चाचणी तपासणीतील समस्या(प्रात्यक्षिक प्रश्न)	७६
३५	५.२६	एकंदरीत चाचणी तपासणीतील समस्या	७८
३६	५.२७	क्षमता चाचणीतील इतर समस्या	७९
३७	५.२८	चाचणी तपासून प्रत्याभरण करण्याबाबत शिक्षकांचे मत	८२
३८	५.२९	चाचणी तपासून त्यांच्या नोंदी बाबत	८२
३९	५.३०	प्रत्याभरण नोंदीतील समस्या	८३
४०	५.३१	मूल्यमापनाची साधने व तंत्राचा प्रभावी वापर	८४
४१	५.३२	प्रभावी मूल्यमापन साधने व तंत्रे	८४
४२	५.३३	मूल्यमापन साधने व तंत्रे वापरताना येणाऱ्या समस्या	८५
४३	५.३४	अप्रगत मुलासंबंधी समस्या	८६

अ. नं.	कोष्टक क्रमांक	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
४४	५.३५	अध्यापना व्यतिरिक्त कामामुळे क्षमताधिष्ठित मूल्यमापनात येणाऱ्या समस्यांचा प्रतिसाद	८७
४५	५.३६	अध्यापना व्यतिरिक्त कामामुळे येणाऱ्या समस्या	८७
४६	५.३७	क्षमता चाचणी उत्तरपत्रिका नसल्यामुळे पेपर तपासणीतील समस्या	८९
४७	५.३८	प्रगतीपुस्तके भरताना येणाऱ्या समस्येबाबत शिक्षकांचे मत	८९
४८	५.३९	प्रगतीपुस्तकांतील नोंदणी बाबतच्या समस्या	९०
४९	५.४०	निकालपत्रक भरताना आलेल्या अडचणी	९१
५०	५.४१	निकालपत्रक तयार करताना आलेल्या समस्या	९१
५१	५.४२	निदानात्मक , उपचारात्मक कार्यक्रम राबविण्याबाबत शिक्षकांचे मत	९२
५२	५.४३	उपचारात्मक अध्यापनाच्या समस्या बाबतचा प्रतिसाद	९५
५३	५.४४	उपचारात्मक अध्यापनाबाबतच्या समस्या	९५
५४	५.४५	क्षमताधिष्ठित मूल्यमापनाचा शिक्षकांच्या मानसिकतेबाबत शिक्षकांचा प्रतिसाद	९६
५५	५.४६	क्षमताधिष्ठित मूल्यमापनाचा शिक्षकांच्या मानसिकतेवर होणारा परिणाम	९६
५६	५.४७	क्षमताधिष्ठित अभ्यासक्रमांतील क्लिष्ट कामाबाबत	९७
५७	५.४८	क्षमताधिष्ठित सेवातर्गत प्रशिक्षणाबाबत शिक्षकांचे मत	९८
५८	५.४९	क्षमताधिष्ठित प्रशिक्षण कसे असावे याबाबत शिक्षकांचा प्रतिसाद	९९
५९	५.५०	क्षमताधिष्ठित प्रशिक्षणामध्ये मूल्यमापन संबंधीच्या उणीवा	९९
६०	५.५१	मुख्याध्यापकांनी शैक्षणिक व व्यावसायिक पात्रता	१०३
६१	५.५२	मुख्याध्यापक पदाच्या प्रशिक्षण कोर्सबाबत	१०४
६२	५.५३	मुख्याध्यापकांच्या एकूण अध्यापन अनुभवाची सरासरी	१०७
६३	५.५४	प्रशिक्षणा बाबत मुख्याध्यापक प्रतिसाद	१०७
६४	५.५५	क्षमताधिष्ठित इयत्ता शिकविल्याचा अनुभव	१०८

अ. नं.	कोष्टक क्रमांक	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
६५	५.५६	इयत्तावार मुख्याध्यापकांचा अनुभव	१०९
६६	५.५७	सामान्य प्रश्नपत्रिकां मुळे निर्माण होणाऱ्या समस्या	१०९
६७	५.५८	सामान्य प्रश्नपत्रिकांमुळे निर्माण होणाऱ्या समस्याबाबत मुख्याध्यापकांचे मत	११०
६८	५.५९	अध्यापनात शैक्षणिक साधनांच्या सुनियोजित वापराबाबत पूर्वनियोजन	१११
६९	५.६०	क्षमताधिष्ठित विषयांचे अध्यापनाचे टाचण दैनंदिन असावे का ? याबाबत मुख्याध्यापकांचे मत	११४
७०	५.६१	दृकश्राव्य साधनाच्या वापराबाबत मुख्याध्यापकांचे मत	११४
७१	५.६२	अध्यापन टाचणामध्ये शैक्षणिक साधने वापरण्या बाबतचे नियोजन	११५
७२	५.६३	दृकश्राव्य साधने न वापरण्याची कारणे	११५
७३	५.६४	ऑपरेशन ब्लॉकबोर्ड योजनेतील शैक्षणिक साधनाच्या उपयोगाबाबत	११६
७४	५.६५	शैक्षणिक साधन वापरासंबंधी नोंदी	११७
७५	५.६६	किमान अध्ययन क्षमता चाचण्या घेण्याबाबत मुख्याध्यापकांचे मत	११७
७६	५.६७	सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनाबाबत	११८
७७	५.६८	क्षमता प्राप्त न करण्यामागील कारणे	११८
७८	५.६९	अप्रगत मुलांना वैयक्तिक मार्गदर्शनाबाबत माहिती	११९
७९	५.७०	क्षमता चाचण्यांच्या मूल्यमापन नोंदी ठेवण्याबाबत	११९
८०	५.७१	मूल्यमापन साधने व तंत्राचा उपयोग	१२०
८१	५.७२	सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन नोंदी ठेवण्याबाबत समस्या	१२१
८२	५.७३	बालवाडी / अंगणवाडी माहिती	१२१
८३	५.७४	वाचनालय सुविधाबाबत	१२२
८४	५.७५	ग्रामशिक्षण समितीबाबत	१२२
८५	५.७६	ग्रामशिक्षण समिती सहकार्याबाबत	१२३
८६	५.७७	नवोपक्रम राबविण्याबाबत मुख्याध्यापकांचे मत	१२३
८७	५.७८	नवोपक्रम राबविण्यात येणाऱ्या अडचणीबाबत	१२४

अ. नं.	कोष्टक क्रमांक	कोष्टकाचे नाव	पृष्ठ क्रमांक
८८	५.७९	शाळेत राबविले गेलेले स्तुत्य उपक्रम	१२५
८९	५.८०	उपक्रमांच्या वृत्तांत नोंदी ठेवण्याबाबत	१२५
९०	५.८१	शालेय नियोजन व सुविधा माहिती	१२६
९१	५.८२	क्षमताधिष्ठित शिक्षणाची कार्यवाही करीत असताना येणाऱ्या अडचणी	१२७
९२	५.८३	क्षमताधिष्ठित शिक्षणाच्या कार्यवाहीवर परिणाम करणारे घटक	१२८
९३	५.८४	क्षमताधिष्ठित अध्यापन क्षमता चाचण्या घेण्याबाबत	१२९
९४	५.८५	क्षमता चाचण्यांचे नियोजनाबाबत	१२९
९५	५.८६	चाचण्या काढताना शिक्षकांना मार्गदर्शन	१३०
९६	५.८७	क्षमताधिष्ठित शिक्षण राबववणुकीसंबंधी अभिप्राय	१३०
९७	५.८८	आर्थिक तरतूदी बाबत माहिती	१३१
९८	५.८९	मूल्यमापना बाबत शालेय स्तरावरील नियोजन	१३१
९९	५.९०	प्रशासकीय अधिकारी यांनी शाळांना दिलेल्या भेटीची माहिती	१३२